

ΡΩΣΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΝΑΪΔΕΝΩΦ

ΕΞΟΡΙΣΤΟΙ ΣΤΗ ΣΙΒΗΡΙΑ

ΠΕΛΠΙΣΤΙΚΕΣ ήταν ή μέρες που περνούσε μέσα στο κελλί της, στη φυλακή του φρουρίου Πέτρου και Παύλου, η Σβετάνα, η ώμορη νεά με το άγγελικό κορμί, το θλιμμένο βλέμμα που λαχταρούσε τις ώμορφες της φύσεως και με το δειλό χαμόγελο που άνοιζε στα ρόδινα της χείλη.

Η Σβετάνα ήταν παιδαγωγός σ' ένα παρβεναγωγείο της Πετρούπολης. Ήταν ή χαρά κι ή έλπιδα του γέρου πατέρα της και της γρηάς μητέρας της, οι όποιοι θαυμάζανε την ώμορφιά της κι όποιοι θασυμάζανε την άμορφιά της. Ήταν περιφάνοι γιά τήν άφροσύιά της. Άλλά όί δυστυχισμένοι γέροι πολύ γρηγόρα χάσαν τον θησαυρό τους. Ή Σβετάνα έθεάια δέν είχε πεθάνει, άλλά, όπως τήν ρίζανε σιδηροδέσμια, μαζί με τους έντεκα συντρόφους της, έντεκα νεαρούς φοιτητές—μέσα σ' ένα ύγρo κι άνηλιαγο κελλί φυλακής, ήταν σάν νά τήν είχανε θάψει ζωντανή!

Κάθε κατάδικος δέν είχε τίποτ' άλλο κοντά στο προσκέφαλό του, παρά ένα ξεροκόμματο μαύρου ψωμιού και μιά στάμνια με νερό. Τά θάσανά τους ήταν άπεριγρappa. Τά σιδερένια δεσμά, τους προξενούσαν δυνατούς πόνους. Το κελλί δέν φωτιζότανε παρά άπ' το μικρό παράθυρο της πόρτας του, άπ' το όποιο έμπαιναν ή άμυδρές άχτίδες του φαναριού του διαδρόμου. Έτσι, το μεγαλύτερο, το τρομερό μαρτύριο τών καταδικών, ήταν το ότι δέν μπορούσαν νά καταλάβουν πότε ήταν μέρα και πότε νύχτα.

Άξαινα, μιά μέρα, άνοιξε άπότομα ή πόρτα του κελλιού τους και μπήκαν μέσα τέσσερες Κοζάκοι, οι όποιοι τους άρπαξαν ένα-έναν και τους θύγαλαν στον κεντρικό διάδρομο της φυλακής. Κι' άφού τους κρέμασανε στον όμο από ένα μάλλινο τορβά γεμάτο ψωμί και κρεμμύδια, τους διατάξανε νά ξεκινήσουν.

Μπροστά πήγαινε ένας Κοζάκος, που κρατούσε ένα αναμμένο φανάρι. Σέ λίγο, άφού κατεδήκανε πολλές σκάλες, φτάσανε σ' έναν ύπογειο διάδρομο. Ο διάδρομος αυτός φαίνονταν άτέλειωτος. Άλλά τέλος, ύστερα από μιάς ώρας πορεία, θγήκαν στην επιφάνεια της γής.

Ήταν νύχτα... Ο ούρανός ολοκάθαρος, φωτιζότανε μ' ένα του τά άστρα!

Οι κατάδικοι σηκώσανε όλοι με μιάς το κεφάλι τους προς τον ούρανο κι' άφήσανε νά θγή άπ' τά στήθη τους ένα δυνατός μακρoσυρτος στεναγμός.

Βριακόντουσαν σ' ένα άπέραντο έρημικό τοπέο, άδενδρο κι έρημο, όπου θαδίσανε ένχοντα στά πλάγια και πίσω τους συνοδοίς ταν.

Η Σβετάνα, ροκανίζοντας ένα ξεροκόμματο, ρώτησε έναν Κοζάκο:

—Έμωστε κοντά στην Πετρούπολι;

Ο Κοζάκος τότε της κατάφερε ένα χτύπημα με το μαστιγίο του κι' έπειτα της είπε:

—Σώπα! Θά πάθης χειρότερα!...

Το χτύπημα αούλάκωτο το κάτω μέρος του προσώπου της Σβετάνας κι' έθεαμε με το αίμα της το ξεροκόμματο που έτρωγε.

Η Σβετάνα εξακολούθησε νά τρώη το ξεροκόμματό της και μαζί και το αίμα της, χωρίς νά θυγάη άλλη λέξι άπ' το καταματωμένο της στόμα.

Οι άλλοι κατάδικοι, τρομαγμένοι, δέν τόληψαν νά διαμαρτυρηθούν.

Σ' όλο το διάστημα τών δυο μαρτυρικών μηνών που όδοιπορούσαν άπ' τήν Πετρούπολι γιά τή Σιβηρία, κανείς άπ' τους καταδικούς δέν μίλησε με τους συντρόφους του.

Όλη μέρα θαδίζανε. Το θράδυ, όταν μένανε κάπου γιά νά διακυτρεούσαν, οι Κοζάκοι δέν τους άφινανε νά κοιμηθούν. Άλλοιμονο σ' εκείνον που τόν έπαιρνε ο ύπνος! Το κνηστούν εμψύσσε άμέσως.

Τέλος, τά μεγάλα κρύα, άπ' τά όποια άρχισαν νά ύποφέρουν, τους φανέρωσαν πώς είχανε φθάσει στον καταραμένο τόπο της εξορίας τους.

Τις δυο τελευταίες μέρες περπατούσαν στις στέπες, χωρίς νά άπαντήσουν ούτε μιά καλύβια. Άλλά, όταν έφτασε ή νύχτα της δεύτερης μέρας, διακρίνανε από μακριά φάος.

Ήταν το χωριό Νικολάεβο με τις χιονισμένες καλύβες του,

ή πόρτες τών όποιων ήταν όλες φωτισμένες.

Οι κατάδικοι ώδηγήθηκαν σέ μιά άπ' αυτές τις καλύβες. Όταν μπήκαν μέσα, είδαν μιά καντήλα που έκαιγε μπροστά σ' τρεις εικόνες. Ή πρώτη εικόνα ήταν του τάραου, ή δεύτερη της Θεοτόκου κι' ή τρίτη του Χριστού.

—Έδώ ύπάρχουν δυο βασιληάδες! φώναξε τότε ή Σβετάνα, μη μπορώντας νά κρατηθί. Ο Θεός της Σιβηρίας εινε ο τάραος...κι' ο Θεός του Γολγοθά εινε ο Χριστός!... “Ω, τι άγιο μέρος ή Σιβηρία!

—Πρέπει νά θεωρήτε τον εαυτό σας εύτυχί, της άπάντησε ένας Κοζάκος χαμογελώντας ειρωνικά, που πατάτε άπάνω σ' αυτή τήν άγία γή, γιάτι θά φωτιθί ή συνειδησί σας!

—Το πιστεύω! του άποκρίθηκε άναστενόντας ή Σβετάνα. Θά ήμουν όμως περισσότερο εύχαριστιμένη, πρόσθεσε σοβαρά, άν έπεφτα στα νύχια κανενός θηρίου.

Οι χωρικοί κυτάζανε με μεγάλη περιέργεια τους καταδικούς.

—Δέν έχω κάνει τίποτε! εξακολούθησε ή Σβετάνα. “Αν είσαοτε άληθιά παιδιά του Θεού, θά μάς λυτάσσανε...

—Έμεις ύπακούομε στις διαταγές που μάς δίνουν! της άπάντησε άπότομα ένας άλλος Κοζάκος. Δέν έχουμα νά λυπηθώμε κανένα!... Τώρα θά σας δάσουν τά παράσημά σας!... Τόν καμιά και “ο φτωράκι κι' από ένα φαναράκι στο στήθος.

—Ο θάνατος δέν εινε φοβερός! πετάχτηκε κι' είπε τότε ο φοιτητής Νικολόφσκo. Φοβερά εινε τά δικά σας θάσανιστήρια!... Νά ξερέτε, πρόσθεσε δυνατώτερα, ότι όλοι θά παραδώσομε ψυχή στο Θεό. Γι' αυτό πρέπει ν' αγαπιόμαστε σάν άδελφοί.

—Πώς μπορεί ο άνθρωπος νά έχη ήσυχία τήν καρδιά του, άν δέν εινε εύχαριστιμένος από τόν τάραο, τόν Θεό μας!... φώναξε τότε ένας άλλος Κοζάκος.

—Ο τάραος δέν εινε Θεός! “Ενας εινε ο Θεός! φώναξε κατακόκκινος ο φοιτητής Παυλίτσκι. Δέν χρειάζεται νά δουλειή ο φτωχός γιά το βασιλιά. Τά μαργαριτάρια του θρόνου του τάραου εινε τά δικά μας κεφάλια!...

—Άλήθεια λές! συμφώνησε ο Νικολίνσκo. Ή Σιβηρία εινε το μεγαλύτερο έστιατόριο του τάραου! Οι Κοζάκοι, όταν άκουσαν τά λόγια αυτά, άνασκιρτήσαν σάν θηρία και διατάξανε τους κατάδικους νά σωπάσουν.

—Πώς νά μη μιλήσομε, φώναξε τότε έξω φρενών ή Σβετάνα, άφού μάς πνίγει το δικηο μας;

Και γυρίζοντας στους χωρικούς, τους είπε:

—Ξέρετε, αδέρφια μου, γιάτι με καταδικάσανε έμένα;... Γιάτι είπα άπλάς: «Γι' λούσα που φορεί ή τσαρίνα! Γιάτι νά μη φορηί πιο άπλά ρούχα, νά δινή το παραδειγμα σ' έμάς τους φτωχούς;» Ή φιλενάδα μου, που της είπα τά λόγια

αυτά, πήγε και με πρόδωσε και τώρα τραβά αυτά τά μαρτύρια...

—Κι' έγώ, είπε άμέσως ο Παυλίτσκι, έπειδή ρώτησα: «Αυτό το άλογο του τάραου εινε; Τάχα πόσα χρήματα πλήρωσε γι' αυτό;» Ναι, γι' αυτή τήν έπιπολασίτητα ύποφέρω σήμερα!...

—Σωπάστε! ούρλιαξε ο πρώτος Κοζάκος, χάνοντας τήν ύπομονή του. Νά μη ξαναμιλήστε άλλο, γιάτι θά πέση κνηστο!

Η άπειλή του Κοζάκου έκανε όλους τους κατάδικους νά χλωμάσουν και νά σωπάσουν. Και τότε ο γέρος χωρικός, ο ίδιοκτήτης της καλύβας, παραγμένος που άκουσε τόσο τρομερές θλαστήμιες κατά του τάραου, στάθηκε μπροστά στην εικόνα του αυτοκράτορα και φώναξε με τρεμμένη φωνή:

—Τσάρε μου, ρίξε φιατί και κάφε τους άθλιους αυτούς, που μιλούν έναντιον σου!

—Αν ξέρη και μπορεί νά κάνει τέτοια θαύματα, φώναξε τρέμοντας σύγκορη ή Σβετάνα, άς ρίξη φωτιά κι' άς μάς κάμη! Άλλ' έννοια σου, εινε κι' αυτός, σάν όλο τόν κόσμο.

Ο γέρος δέν εινε τίποτε στη Σβετάνα, άλλα γύρισε στη γυναικα του και της παράγγειλε νά στρώση το τραπέζι.

Σέ λίγο, ή δυο κόρες του χωριάτη φέρανε μια τεράστια γαυθάια γεμάτη σούπα ζεστή, δεκατέσσερα κουτάλια και ψωμί.

Μετά το φαγητό οι Κοζάκοι κι' οι χωρικοί γονατίσανε μπροστά στην εικόνα του τάραου και προσευχήθηκαν.

“Επειτα ή κοπέλλες του γέρου στρώσανε μάλλινα στρωσίδια στους Κοζάκους και τους δώσανε κι' από μιά κουβέρτα.

Το πρωί, πολύ πρωί, έφυγε ή τραγική συνοδεία άπ' τήν καλύβια του γέρου κι' ύστερα από τρεις ώρες πορεία, οι κατάδικοι κλειστήκανε στα άπαίσια όρυχεια, γιά νά θρούν εκεί τήν τιμωρία και το θάνατο...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΝΑΪΔΕΝΩΦ

